

Trpljenje mladega Wertherja

Johann Wolfgang Goethe

Življenjepis

Goethe se je rodil 28. avgust 1749 v bogati in vplivni družini cesarskega svetnika. Študiral je na univerzah v Leipzigu in Strasbourgu, kjer se je spoznal s Herderjem. Pod njegovim vplivom se je pridružil viharštvu. Leta 1772 je vstopil v pravno službo v Wetzlarju, a se je na povabilo vojvode že leta 1775 preselil v Weimar, kjer je postal vojvodov glavni svetovalec in opravljal druge visoke službe. Med drugim je bil tudi direktor gledališča. Med letoma 1786 in 1788 je potoval po Italiji, kasneje sodeloval v napoleonskih vojnah proti Franciji in se okrog leta 1794 spoprijateljil s Friedrichom Schillerjem. Prijateljstvo je trajalo do Schillerjeve smrti v letu 1805. Sodelovala sta v okviru weimarske klasike, ki je pomenila vrh predromantike, saj je bilo v književnih delih doseženo ravnotežje med vsebino in obliko. Leta 1806 se je poročil. Umrl je 22. marec 1832.

Na njegovo književno delo so močno vplivale številne ljubezenske zveze. Imel naj bi vsaj 30 različnih deklet.

Bil je ena osrednjih osebnosti evropske predromantične književnosti.

Dela

Goethe je bil vsestranski književnik - pisatelj, pesnik in dramatik.

Najpomembnejša dela so prevedena tudi v slovenščino:

Njegovi najpomembnejši romani:

Trpljenje mladega Wertherja, 1774 (Die Leiden des jungen Werthers) - sentimentalni pisemski roman

Učna leta Wilhelma Meistra, 1796 (Wilhelm Meisters Lehrjahre)

Popotna leta Wilhelma Meistra, 1821, (Wilhelm Meisters Wanderjahre)

Njegovo najpomembnejše delo je dramska pesnitev Faust, ki je izšla v dveh delih (1808 in 1833). Nastajala je skoraj 60 let. Govori o srednjeveškem magu Faustu, ki želi doseči vse znanje. Skušga ga hudič v podobi duha Mefista. Faust na koncu spozna, da je smisel življenja v pomoči ostalim ljudem.

Pomembna je tudi Goethejeva lirika. Njegove pesmi so izšle v več pesniških zbirkah. Ena najlepših pesmi je Popotnikova nočna pesem.

Prvi natis v slovenščini je izšel leta 1976, drugi pa leta 1988. Izdala je Cankarjeva založba v Ljubljani za založbo Martin Žnidaršič. Prevedla je Stanka Rendla.

Zgradba romana

Ta roman je pisemski roman ali roman v pismih. V celoti ali pa vsaj delno je pisan v obliki dnevnika ali pa pisem. To omogoča odkritosrčno osebno pripovedno izpoved. Tak roman je zaradi čustvenosti pogosto povezan s sentimentalizmom. Sentimentalizem je evropska literarna smer sredi 18. stoletja, ki zelo poudarja pomen čustev.

Obnova zgodbe

Werther je potoval in prvi kraj v katere je pristal je bil Wahleim. Tukaj je Werther postal zelo priljubljen, kraj mu je bil všeč zaradi prekrasne okolice. V tem kraju je spoznal Lotte, ki mu je takoj postala zelo všeč. Z njo je preživel veliko časa in njegova čustva so bila vedno bolj močna do njega. Zelo ga je prizadelo ko se je imela namen poročiti z Albertom. Zaradi je zapustil ta kraj z namen, da bi jo pozabil v drugi kraj k Poslaniku.

Pri Poslaniku je bil v službi, v kateri je pisal članke. Ker pa je njegov nadrejeni bil nezadovoljen je Werther zaprosil Grofa, če sme zapustiti mesto. Ker pa ga je imel Grof zelo rad je sprva obotavljaj nato pa mu dovolil izhod iz mesta.

Werther si je zelo želel spet videti Lotte, vendar se ni takoj vrnil v Wahleim. Najprej je šel nazaj v svoj rojstni kraj obujati spomine na otroške dni. Ker ga pa ja ljubezen do Lotte gnala drugam je kmalu odrinil z njegove domačega kraja.

Ko je prispel nazaj v Wahlem sta bila Lotte in Albert že poročena. To ga je seveda zelo potrlo. Bili so zelo dobri prijatelji. Tudi otroci za katere je Lotte skrbela so ga imeli zelo radi.

V času božiča ni več zdržal tega bremena, da Lotte ne bo nikoli njegova. Po poljubu, ki ga je dobil od nje je ves drgetal in vedel da je to njeno najlepše slovo, kar mu ga je lahko podarila, pa čeprav je bil ta poljub nenameren.

Ker je imel Albert pištoli je na dan, ko se je umoril poslal njegovega služabnika k Albertu če mu posodi pištoli, češ da gre na pot. Preden se je ustrelil je napisal poslovilno pismo Wilhemu, Lotte in Lottenmu očetu kje ga naj pokopljejo.

Ustrelil se je okoli polnoči, ob 6.00 ga je našel umirajočega njegov služabnik. Pokopali so ga okoli 23.00.

Oznaka glavne osebe in še dveh

Werther

Werther je glavna oseba, ki se zaljubi v Lotte, ki jo je spoznal ko je odšel z neko domačinko in njeno sestrično Charlotte S na ples. Werther je zelo čustven, izobražen, likovno ustvarjalen in prijazen človek do vsakogar. Posebej rad je imel otroke, ki so se mu vedno prikupili. Kadar je videl kakšno revno mati z otroki ali na splošno reveža, mu je vedno dal malo denarja. V svoji novi družbi je vedno postal priljubljen. Veliko je potoval. Hitro se je navezal na kakšno osebo in jo zato težko pozabil. Ko je spoznal Lotte se je takoj zaljubil v njo, vendar je bila že zaročena. Nekaj časa po njeni poroki ni več prenesel tega in si naredil samomor.

Lotte

Lotte iz Wahleima je bila zelo dobrega srca. Vsak, ki jo je poznal, in je umiral, jo je želel imeti zadnje minute njegovega življenja ob sebi. Ker ji je mati umrla, ko je bila še rosno mlada, ji je mater zapustila vse otroke, ki pa so bili tako navezani na njo, da so jedi le iz njenih rok. Mati ji je tudi na smrtni postelji dejala da se naj poroči z Albertom s katerim se tudi je. Lotte je gojila nekakšna čustva do Wertherja, ki jih pa seveda ni priznala, saj je bila že poročena z Albertom.

Wilhem

Je moški, kateremu so namenjena ta pisma v romanu, ki mu jih je redno pisal. Po pismih sodeč, je bil Wilhem iz Wertherjevega rodnega kraja, saj mu v zadnjih pismih napiše, daj naj pozdravi Wertherjevo mati in ji reče naj mu oprostí za vse skrbi, ki jih je imela zaradi njega. Torej kot oseba ne nastopa v romanu le kot naslovnik Wertherjevim izpovedim.

Dva kratka odlomka po mojem izboru

Prvi odlomek

Prvi odlomek, ki mi je ostal v dobrem spominu je iz 27. oktobra zvečer 1772. V tem kratkem pismu izžareva Wertherjeva resnična ljubezen do Lotte. Če prebereš ta stavek z vsem srcem, ki se glasi: »*Tako poln sem vsega, a čustva do nje mi vse pogoltnejo, toliko vsega imam, a brez nje se vse izniči*« razumeš ljubezen do nje. Zaradi tega stavka razumem njegovo ljubezen, in kako se polnega, a hkrati praznega se počuti zaradi nje. Meni ta stavek pove, da ve da ima vse kar potrebuje za normalno življenje a vendar mu to brez Lotte pomeni kot da bi bil popolnoma brez vsega.

Drugi odlomek

Drugi odlomek je iz 30. novembra 1772, ki pa pravi o nekem moškem po imenu Henrich, ki je zblaznel zaradi neuslišane ljubezni do Lotte. Ko ga je Werther zagledal kako je plezal po skalovju, ga je vprašal kaj počne. On pa mu je povedal, da nabira rože. Seveda se mu je Werther smejal saj vsak ve da v tem letnem času rože ne rastejo. Henrich pa je še vedno trdil, da tukaj jih zelo veliko in mu začel razlagati da so za njegovo žensko, ki je pa naj bi bila kraljica in da sta bila nekoč zelo srečna potem je ta sreča izginila. Nato ga je prišla njegova mati iskati in povedla, da je ta ženska Lotte, in da je bil že v umobolnici, saj je bil sprva zelo napadalen sedaj pa se obada le s kralji in cesarji. Henrich je povedal, da je bil nekoč srečen, njegova mati pa je rekla da mislim na čas ko je bil zaprt v psihiatrični bolnišnici in se ni ničesar zavedal. Werther pa mu na nek način zavida to norost, saj takrat nimaš skrbi in ti blodi po glavi le ena stvar. V tem pismu napiše tudi kako ga razume, da je zblaznel in da naj umre tisti, ki se norčuje iz umsko bolnim ljudem. Ta odlomek sem si izbrala, saj je se na nek način vidi, kako se ne čudi da je Henrich znorel zaradi ljubezni do Lotte, saj se je njemu kasneje tudi začelo bloditi zaradi nje.

Moje osebno mnenje o romanu

Ta knjiga se mi nikakor ne zdi primerna za srednješolsko branje, ker se mi zdi, da je to nekakšno vzpodbujanje k samomoru. Saj knjiga, kot vsebina mi je bila zelo všeč, posebej ko je razodeval svojo ljubezen do Lotte. Wertherjeva ljubezen pa se mi je zdela tako čista, iskrena a prepovedana, kot je naj večkrat v življenju. Ker pa marsikdo ne zna prenesti oziroma razumeti tega se konča življenje nekoga kot se je Wertherjevo. To knjigo bi priporočila, da se bere po lastni želji in nikakor kot domače branje. Mogoče bi bila primerna v zadnjem letniku srednje šole, sedaj, v drugem letniku pa še zagotove ne. Definitivno je še večina pri 16 letih nezrela za takšno knjigo in je lahko ta le vzpodbuda, da si vzameš življenje po nepotrebem. Kot je znano smo Slovenci že tako na vrhu evropske lestvice samomorov in Trpljenje mladega Wertherja je le še ena vzpodbuda ko si na tleh in ne vidiš izhoda. Nadvse zadnje pa je samomor lahko le eno veliko trpljenje, kot je Werther trpel vsaj četr dneva. Resnično upam, da bo šla ta knjiga iz seznama domačega branja za drugi letnik.